

Marraskuussa suunta Kuusamoon

- ☐☐ Kansanopiston 90-vuotisjuhlat pe-la 5.-6.11.
- ☐☐ Uhtua-Seura ry:n syystapaaminen la 6.11
- ☐☐ Uhtuan Afanasjeffien sukukokous su 7.11

Kuusamon kansanopisto aloitti säännöllisen toimintansa marraskuussa 1909. Kun tulevan marraskuun alussa vietetään opiston 90-vuotisjuhlia, sen tilat tarjoavat samalla Vienan laukkukauppiainden jälkeläisille ja kaikille Vienan Karjalan ystäville historiallisesti sopivan ympäristön toistensa tapaamiseen.

Aloitteen kansanopiston perustamisesta Kuusamoon teki Suomeen asettuneiden laukkukauppiainden muodostama Vienan Karjalaisten Liitto. Haluttiin taata Suomeen muuttaneiden vienalaisperheiden lapsille ja Vienan Karjalasta opintielle pyrkiville nuorille mahdollisuus saada opetusta suomen kielellä sen jälkeen kun venäläistämisaalto oli tukahduttanut rajan takana aloitetun kansallisen valistustyön. Laukkukauppiat saivat tähän heimohankkeeseen mukaan pohjalaiset ylioppilaat ja virallisesti asiaa lähti ajamaan Helsingin Yliopiston Pohjois-Pohjalainen Osakunta.

Kansanopisto järjestää perinteisen kekrijuhlaansa marraskuun 5.-6 päivinä. Perjantaina 5.11 opistolla on maksullinen juhlaillallinen. Lauantaina 6.11 suurelle yleisölle tarkoitettu 90-vuotisjuhlassa on runsas karjalaisaiheinen ohjelma. Oulun Yliopiston tutkija Hannu Heinen, joka valmistelee väitöskirjaa pohjoisen Suomen ja Venäjän välisistä taloudellisista suhteista, pitää juhlaesitelmän kauppias Paavo Ahavasta karjalaisena kulttuuri- ja talousvaikuttajana. Tilaisuudessa paljastetaan **Paavo Ahavan muotokuva**, jonka on maalannut taiteilija Tapani Rantalaa. Juhlaan on vapaa pääsy.

Uhtua-Seura ry. kutsuu jäsenensä ja kaikki muut Uhtuasta ja sen oloista kiinnostuneet syystapaamiseen, jossa on nähtävissä ja kuultavissa runsaasti vanhaan ja nykyiseen Uhtuaan liittyvää. Seuran suurhanke -Uhtualle vuosina 2000-2001 rakennettava lastenkeskushanke esitellään ensi kertaa julkisuudelle. Tähän hankkeeseen seura on saanut yhteistyökumppaniksi Mannerheimin Lastensuojeluliiton.

* *

Tämän lehden palstoilla on maisteri Irja Rämä parin viime

vuoden aikana esitelty ansiokkaasti useita karjalaisukuja sukututkimuksen näkökulmasta. Näiden joukossa on myös Uhtuan Afanasjeffien monisäikeinen sukuvyyhti, josta on kirjoitettu useissa Karjalan Heimon numeroissa.

Mitä todennäköisemmin venäläiset virkamiehet ovat aikojen kuluessa kirjanneet Uhtualle Afanasjeff-nimisiksi monia vienalaissukukuntia, joille ei ehkä ole löydettyä yhteisiä esivanhempia. Eri lähteiden perusteella on oletettava, että Afanasjeffeiksi käännettiin tai paremminkin väännettiin ainakin Ohvokainen, Ohukainen ja Omenainen -sukunimet, joista ensimmäisen alkuperäksi on arveltu vanhaa suomalaista tai karjalaista etunimeä Ohvo.

Kansanopiston juhlatilaisuus ja Uhtua-Seuran tapaaminen kokoavat runsaasti Afanas-

jeffien jälkeläisiä Kuusamoon. Siksi on nähty juuri nyt sopivaksi katsoa, kuinka paljon mielenkiintoa suvun keskuudessa löytyy sukututkimukseen ja keskinäiseen yhteydenpitoon. Tilaisuudessa esitellään tähänastisia tutkimustuloksia ja sovitaan mahdollisista jatkotoimista. Siltä varalta, että kokouksen yhteydessä päätetään perustaa sukuseura tai eri sukuaaroille ehkä useampiakin seuroja, olisi toivottavaa, että tilaisuuteen saataisiin mukaan sukututkimukseen jo aiemmin perehtyneitä henkilöitä.

☐ Lisätiedot: Asiasta kiinnostuneet saavat kaikkea yllämainittuihin tilaisuuksiin liittyvää lisätietoa Erkki Ahavalta, osoite Kelantie 6, 93600 Kuusamo, puh. 08-851 2526 tai 050-306 7029.

Paavo Ahavan toiminta Karjalan taloudellisten olojen kohentamiseksi

Viime vuosisadan puolivälistä lähtien Suomeen muutti Vienasta sekä yksittäisiä laukkukauppiaita että perhekuntia, joiden päämiehet ja pojat olivat kulkeneet Suomessa kaupanteossa. Monet näistä muuttajista jatkoivat laukkukauppaa Suomessa tai perustivat kiinteitä kauppia. Juuri ennen vuosisadan vaihdetta Suomeen muutti Uhtuan Lamminpohjassa syntynyt talollinen Paavo Ahava (Pavel Afanasjeff), joka oli isänsä mukana kulkenut jo kymmenvuotiaasta laukkukaupalla ja ollut kauppaopissa mm. Pietarissa ja Virossa.

Kuusamoon asettuneen Ahavan suurimmaksi ansioksi Karjalan asiassa on katsottu hänen toimintansa järjestömiehenä, kansanvalistajana ja Karjalan itsenäisyshankkeen ajajana. Pitävähän useat tutkijat hänen osuuttaan Vienan Karjalaisten Liiton (myöh. Karjalan Sivistysseura) perustamisessa aivan keskeisenä. Hänen aloitteellisuutensa ja henkilökohtaiset ponnistelunsa olivat ratkaise-

Paavon täti Outi Afanasjeff. Sama koski myös Uhtualle perustettuja nahanparkituslaitosta, valjasverstasta sekä lapikasneulomaa, jossa viime mainitussa työskenteli kymmenkunta suutaria. Ammattitaitoinen työnjohto joka palkattiin Suomesta tai koulutettiin täällä. Paavon isän Jefimin nimiin ostettiin pari myllyä paikkakunnalta.

Tämä omistusjärjestely johdettiin siitä, että Paavo Ahavalla ei ollut vuoden 1907 jälkeen pääsyä Karjalan puolelle eikä hän saanut omistaa siellä mitään. Venäjän ortodoksinen kirkko pelkäsi nimittäin, että kansanvalistuksen myötä Suomesta leviäisi Karjalaan myös vääräoppisen uskon siemen (Kuusamo oli tuolloin lestadiolaisuuden vahva tukikohta) ja siksi papisto myötävaikuttanut siihen, että Arkangelin kuvernööri antoi Paavo Ahavalle karkoitussääräyksen.

Myös Uhtuan naistyövoimaa työllistettiin. Paavo Ahavan kutomo- ja ompeluliiketoiminnan idea taisi olla peräti aikaansa edellä. Kutoma- ja ompelukoneita toimitettiin Suomesta Uhtualle, missä ne luovutettiin sopimusompelijoille ja kutojille kotikäyttöön. Koneilla valmistettiin kankaita, neuleita ja ompelutuotteita, lähinnä pellava- ja puuvillakangasta sekä työvaatteita ja villaisia alusasuja. Tarvittavat raaka-aineet uhtualaisvaimot saivat noutaa Afanasjeffiin paikallisesta liikkeestä, jonne he myös toimittivat valmistamansa tuotteet myytäväksi siksi kunnes koneen hinta tuli kuitatuksi ja "Singerit" ja muut koneet siirtyivät kutojien omistukseen. Tämän jälkeen valmistetut tuotteet olivat myytävissä minne tahansa, vaikka Afanasjeffin kauppaan, jolla olivat hyvät liikesuhteet moniin vähittäiskauppoihin eri puolilla Karjalaa. Myös suoramyyntiä suurille hakkuutyömaille näyttää harjoitetun. Siellä kului paljon vaatetta, lapikasta jos valjastakin; olihan Vienanmeren rannikolla toiminnassa useita suuria sahalaitoksia. Myöhemmin menekki kasvoi entisestään, kun Muurmannin radan rakentaminen alkoi v. 1915.

Paavo Ahavan suurin taloudellinen hanke oli Vienanmeren rannikolle Kemin edustalle suunniteltu sahalaitos. Tontti sitä varten oli jo saatu monien mutkien kautta vuokratuksi.

"Karjalan tuatto", Paavo Ahava.

via myös Vienaan suunnatussa valistustyössä.

Vähemmän tunnettua on sensijaan Paavo Ahavan toiminta ja tavoitteet Vienan Karjalan taloudellisten olojen kohentamiseksi.

Pian Suomeen asetuttuaan Paavo Ahava perusti kauppa-liikkeen sekä Kuusamoon että Uhtualle. Uhtuan kauppa oli vaimon Paraske Ahavan nimissä ja sitä hoiti enimmäkseen

Myös puunhankintasuunnitelmat olivat valmiit, mutta sitten kaikki kaatui viranomaisten asettamiin esteisiin ja rahoitusvaikeuksiin.

Tutkijat ovat viimein kiinnostuneet Paavo Ahavasta paitsi karjalaisten itsetunnon herättäjänä ja kansanvalistajana myös taloudellisena vaikuttajana. Hänen Karjalassa harjoittamansa taloudellisen toiminnan tavoitteet ja vaikuttimet nousivat esille tulevissa tutkimuksissa. Kansallisarkistossa säilytettävän alkuperäisaineiston pintapuolinen tarkastelu näyttäisi osoittavan, että Paavo Aha-

vaa ohjasi kaikkien karjalaisen yhteinen etu voimakkaammin kuin oman vaurauden kartuttaminen.

Vaikka se työ, jota Suomeen asettuneet karjalaiset patriootit oman kansansa ja isänmaansa hyväksi tekivät, valuikin maailmansodan pyörteissä hukkaan, niin jäi sentään jotakin jäljelle. Karjalan Sivistysseura jatkaa uusissa eurooppalaisissa oloissa laukkukauppiaiden aloittamaa arvokasta työtä karjalan kielen ja karjalaisen kulttuurin säilyttämiseksi. Ehkä vielä näkyvämpänä tuloksena 90 vuoden takaisesta toimin-

nasta on jäljellä yhä elinvoimaa pursuva Kuusamon kansanopisto, jonka oppilasaineudessa nykyäänkin on vienalaisten jälkeläisiä.

Paavo Ahavan karjalaisuuden hyväksi tekemä elämäntyö ei ole saanut ansaitsemaansa arvostusta. Hänen elämäntansa odottaa edelleen tekijäänsä eikä hänen muotokuvaansa ole missään nähtävissä. Tämän jälkimmäisen puutteen 'Karjalan Paavon' toisen polven jälkeläiset ovat nyt halunneet paikata, kun Kuusamon kansanopiston juhluvuoden vietto tarjoaa muotokuvan paljastamiselle sopivat puitteet. - PA.

Stora Enso rahoittaa sairaalahankkeita Karjalassa

Karjalan tasavallan hallitus, Instrumentarium ja metsäjätti Stora Enso ovat allekirjoittaneet kolmivuotisen sopimuksen Karjalan terveydenhuollon kehittämisestä. Sopimus käsittää kolmen sairaalan suunnittelun ja varustamisen Petroskoissa, Segezhasissa ja Sortavalassa.

Projektin arvo on runsaat kolmekymmentä miljoonaa markkaa. Hankkeen käytännön toteutuksesta vastaa Instrum tytäryhtiö Medko Medical. Karjalan hallitus maksaa sairaaloiden varusteet raakapuulla, jonka Stora Enso ostaa markkina hinnalla.

Ensimmäiset Sampo-palkinnon saajat

Karjalan tasavallan taidepalkinto Sampo jaettiin toukokuun lopussa ensimmäisen kerran. Suuresta ja ansioituneesta ehdokasjoukosta kulttuuriministeri Tatjana Kalašnikin johtama lautakunta valitsi seuraavat:

Eino Kiuru ja **Armas Mišin** uudesta Kalevalan käännöksestä, **Aleksandr Trofimov**, taidemaalari taulusarjasta 'Luonnon maailma', **Aleksandr Beloborodov**, säveltäjä 'Sielu ja luonto'-oratoriosta, **Viola Malmi**, koreografi erityisestä panoksesta karjalaisen kulttuurin ja taiteen kehittämisessä sekä Kansallisen Teatterin näyttelijäryhmä **Pekka Mikšijev**, **Vieno Kettunen**, **Liida Sykiäinen** ja **Eila Närjä** 'Syksy ja talvi'-esityksestä. - Sampo-palkinto on suuruudeltaan 50 x minimipalkka. (KS-OM)

KH:n seuraavaan numeron (n:o 9-10, Tunkuan piirin erikoisnumero) tarkoitettu aineisto pitää postittaa toimitukseen viimeistään 20. syyskuuta.

Uhtua-Seura ry:n uusi hanke, lastenkeskuksen aikaansaaminen Uhtualle, edistyi 6.8.1999 paikan päällä käydyissä monivaiheisissa neuvotteluissa. - Kuvassa vasemmalla lastenkodin johtaja Anna Anisimova valistaa vieraita orpolasten hoitotilanteesta, hänestä oikealle Oulun läänin maaherra **Eino Siuruainen**, Uhtua-Seuran puheenjohtaja **Paavo Ahava**, Mannerheimin Lastensuojeluliiton pääsihteeri **Eeva Kuuskoski** Karjalan presidentti **Sergei Katanandov**. Eeva Kuuskoski oli ensi käynnillä Kalevalan piirissä ja vahvisti, että hänen johtamansa liitto tulee mukaan lastenkeskushankkeeseen (kuva: Erkki Larinen).

Kalevalan piiriin vieville teille tarkastuspaikkoja

Kalevalan piirihallitus aikoo järjestää pysyvät aseelliset tarkastuspuomit Suomen rajalle johtaville maanteille sekä piirin alueelle muualta (esim. Kemistä) johtaville maanteille. Asiasta on ilmoittanut kesäkuussa piirijohtaja **Tšeslav Skripkin**.

Toimeenpiteen tarkoituksena on estää laitton votkan tuonti ja metsien rosvoisuus. Vartiointia ja tarkastuksia tulevat hoitamaan paikallinen miliisi ja ra-

javartioisto. Alkuvaiheessa, ensimmäisten kahden kuukauden ajaksi piirihallinto aikoo pyytää sisäministeriöltä OMO:n sotilaita puomeille mahdollisten välikohtausten estämiseksi.

Tavalliselle matkailijalle näistä tarkastuspisteistä ei liene muuta haittaa kuin mahdollinen pieni viivytyks. Niille, joilla ei ole puhtaat jauhot pussissa, tilanne on toinen. - (ks 23.6.-99)

● **Tukea orpolapsille.** Professori Ali Kotkansalo Piikkiöstä oli kesäkuussa ennen juhannusta sukulaismatkalla Pohjois-Vienassa. Hän vieraili mm. Pääjärvellä, Ala-Kurtissa sekä Kiestingissä, missä luovutti Gennadi Kundozerovin kautta rahaa Kiestingin orpokodin tukemiseen. Piikkiön ja Aninkaisen rotaryklubien lahjoituksista kertyi 500 markkaa.

□ □

Petroskoin Yliopiston professori **Leo Suni** ja kaupungin ensiapusairaalan apulaisylilääkäri **Hilma Peräläinen** ovat saaneet Suomen Leijonan ritarikunnan I lk ritarimerkin.